

Gardell, Jonas: **Kako je odraščal komik.**

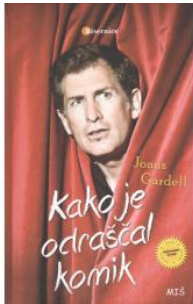
Prevedla Nada Grošelj. Spremna beseda: Lili Jazbec. Dob pri Domžalah : Miš, 2016 (Bisernice).

Gardell, Jonas (1963-; Otroštvo - Spomini - Izpovedi)

Fantje - Odraščanje - Medvrstniško nasilje - Šolsko življenje

Odrasli - Travme - Samopomoč – Švedska

družine / medosebni odnosi / otroci žrtve / otroci nasilneži / agresivnost / nesrečno otroštvo / ljubezen / družbeni problemi / osveščanje

Na hrbtni strani knjige:

»Kako je odraščal komik? Je bila njegova pot v odraslost drugačna od poti običajnih ljudi? Se je lahko izognil zadregam in tegobam odraščanja, ker je bilo njegovo orožje humor, ali pa mu je bilo zaradi tega še težje kot ostalim?

Odlična zgodba je preplet tretjeosebne pripovedi o komiku Juhi kot otroku in prvoosebne pripovedi odraslega Juhe, ironije, umetelno vpletene v vrstice, in nujne tragike, ki je neizogibna esenca vsakega pravega klovna.«

»Kakorkoli že, čudovito je biti odrasel in čudovito je, da nasmeješ ljudi. Humor je zagovor proti žalosti. Kadar zbijam šale o otroštvu, se smejimo z olajšanjem, ker smo vsemu navkljub preživeli. Dokler se smejemo, nismo premagani.«

Spodbude za branje:

- Veliko mladostniških knjig obravnava bolečine odraščanja, tudi zaradi nerazumevanja in nasilja v družini ter zaradi medvrstniškega nasilja. Toda ta je tako izvirna, drugačna, tako presunljivo napisana, da jo vsekakor želim ponuditi v branje čim več **mladostnikom, tudi fantom (!)** in čim več **odraslim (predvsem staršem in učiteljem)**. S čim naj jih motiviram?

1. S kratko predstavitevijo na hrbtni strani knjige? (glej zgoraj!)
2. Naj jim povem kaj iz odlične in tenkočutne spremne besede Lili Jazbec z naslovom *Ko odrasli nočejo vedeti* (str. 245-246)? (Predstavitev avtorja in prevajalke je na str. 247)
3. Naj jih opozorim, da Juha pravzaprav piše Thomasu, enemu od svojih dveh edinih prijateljev iz otroštva? Bili so namreč trije: on – Juha, Jenny in Thomas, ki je zadnji dan pred koncem osnovne šole naredil samomor.
Toda pred tem je še *Poglavje 89, na str. 214:*

Potem smo ostali le ti in jaz in Jenny. Samo vidva sta me še hotela poznati.

Kakor Pepelkini nesrečni polsestri smo bili grdi in zopni. Kakor Pepelkini polsestri smo si odrezali prste in peto, da bi stlačili nogo v odurni stekleni čevljiček.

Seveda zaman. Saj čevljiček nikoli ni bil namenjen nam.

*Namenjen je bil nekemu z bolj ljubkimi nožicami, kakor smo jih imeli mi, in to so drugi dobro vedeli.
Hoteli so samo videti, kako se bomo rezali.
In Sävbyholm nikoli ni bil lepši kakor v tistih dneh našega otroštva, ko smo se naučili strahu.*

4. Naj jih opozorim, da je Juha postal komik iz potrebe po ljubezni?
Poglavje 84, na str. 202:

Ko se neprestano ženem za novimi šalami, obiram eno zaplato svojega življenja za drugo: sleherni droben spomin obrnem in izžmem, da bi videl, ali je v njem kaj smešnega, karkoli, kar bi bilo vredno osmešiti.

Šola, vojaščina, babičin pogreb. So me v šoli šikinirali, sem kot otrok lulal v hlače? O vsem se lahko šalim, vse lahko popačim v izkrivljajočem ogledalu.

Nič ni preveč malenkostno ali preveč zasebno. Razumeš? Vse sem pripravljen žrtvovati za prgišče posrečenih dovtipov! Eh, kako bi mogel ti razumeti kaj takega. Ničesar ni! Ničesar, o čemer ne bi bil pripravljen zbijati šal!

In to počnem iz enega samega razloga. Da bi me vzljubili. Mogoče zveni ceneno, pa je vendarle res. Edino smešen znam biti, edino to blago lahko ponudim v zameno, kadar kupujem ljubezen. Patetično, kajne? Zakaj ne odgovoriš, Thomas, zakaj ne odgovoriš?

Misliš, da je to preprosto? Misliš, da je preprosto biti komik? Dobro jutro! Še sanja se ti ne, kako skoncentriran moraš biti, kako vrhunsko pripravljen. Seveda, navidez bom kratko malo stopil na oder in začel blebetati, ampak ko bi ti vedel, koliko ur vaje in ponavljanja se skriva za dvajsetimi minutami komike! Mater, saj ničesar ne razumeš!

Tvoj problem je bil, da nisi imel česa pokazati. Niti smešen nisi bil!

- Če bom takole nadaljevala, bom prepisala oz. prebrala še več poglavij ☺ Zdaj je že čas, da knjigo tako mladi kot odrasli preberejo sami!
- Seveda jih bom opozorila samo še na to, da je knjiga napisana v 104 poglavjih, različno dolgih, pa vendar kratkih. Besedilo je »zračno oblikovano«; kar se tega tiče, ni zahtevno branje. Toda ... Juha se spominja otroštva (pokončni tisk) in spomine prepleta z razmišljanji iz sedanjosti (v kurzivu) na takšen boleč način, da je treba včasih knjigo res kar malo odložiti ...
- Se je to dogajalo tudi drugim bralcem? Kaj jih je najbolj pretreslo: Juhovo, Jennyno ali Thomasovo otroštvo, njihove družinske razmere, njihove izkušnje s sošolkami in sošolci, odnos učiteljev in še posebej učiteljice, sosedov? Je res mogoče, da se je to dogajalo v Sävbyholmu, nekaj kilometrov iz Stockholma, na Švedskem, kjer – tako nam sporoča večina mladinskih romanov od tam – so medsebojni odnosi bolj razumevajoči, strpnejši, žlahtnejši?
- Se je bralcev dotaknil angel, ki včasih stopa pred Juho s sklonjeno glavo?
- Ali pa že kar 1. poglavje, ki izzveni kot molitev ... *Za vse, kar pri sebi sovražiš - odpusti si.* (str. 5).
- No, in ne nazadnje, me zanima, je ta knjiga res pritegnila tudi fante?